

Donetsk State University of Management (Ukraine)
University of Economics and Humanities (Poland)

Донецький державний університет управління (Україна)
Вища школа економіки та гуманітаристики (Польща)

**PUBLIC
ADMINISTRATION FOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT:
NEW CHALLENGES AND
PERSPECTIVES**

collective monograph

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ
ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ:
НОВІ ВИКЛИКИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

колективна монографія

Mariupol – Bielsko-Biala, 2020

Маріуполь – Бельско-Бяла, 2020

PUBLIC ADMINISTRATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT:
NEW CHALLENGES AND PERSPECTIVES

collective
monograph

2020

Recommended for publication by the Academic Council of Donetsk State University of Management (Protocol number 9/4 from 19.05.2020)

Scientific Editor:

- Chechel Anna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Public Administration and Administration of the Donetsk State University of Management of Ministry of Education and Science of Ukraine (Ukraine)
- Khlobystov Ievgen, Doctor of Economics Sciences, Professor, Professor of Department of Environmental Studies of National University of Kyiv-Mohyla Academy (Ukraine) / Professor of University of Economics and Humanities (Poland)
- Śleziak Michał, Rector, Higher School of Economics and Humanities (Poland)

Reviewers:

- Marova Svitlana*, Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Head of the Department of Environmental Protection Management of Donetsk State University of Management;
- Orlova Natalia* Doctor of Sciences, in Public Administration, Professor, Certified Trainer of Professional Development Center of Kyiv region;
- Rogozhyn Olexa* Doctor of Economics, Professor, Senior Research, Institute of Telecommunications and Global Information Space of the National Academy of Sciences of Ukraine

Public Administration for Sustainable Development: New Challenges and Perspectives : Collective Monograph / The general ed. Chechel A.O., Khlobystov Ie.V., Śleziak M. Mariupol - Bielsko-Biala (Poland): University of Economics and Humanities, 2020. 369 p.

ISBN 978-83-63649-02-9 (online edition)

ISBN 978-617-7565-59-7 (print edition)

The monograph reveals a wide range of issues related to ensuring sustainable economic growth and established social relations in the context of public administration and improving self-government. The specifics of the publication are a combination of theoretical and practical research, experience in implementing public administration, public-private partnership, within both the national dimension and local projects. In particular, regarding the tourism industry, transport logistics, innovation, the impact of Covid-19 on various aspects of modern public life in Ukraine and its neighbors. Within the framework of their research, the authors create the holistic picture of directions of improvement of public management taking into account global challenges, increase of a network load in all spheres of business activity, mobility of employers and e-government. The team of authors represents Ukraine, Poland and Belarus, which reflects the regional aspects of sustainable development in the implementation of methods and principles of public administration. The monograph is designed for scientists, graduate and undergraduate students who are researching these above-mentioned problems in the Public Administration scientific sphere.

© Donetsk State University of Management, 2020
© University of Economics and Humanities (Poland), 2020
© "Center for Adaptive Leadership and Territorial Development", 2020

УДК 316/352
П 78

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького державного університету управління
(протокол № 9/4 від 19.05.2020 р.)*

Наукова редакція:

- Чечель А.О.,** д. е. н., доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України
- Хлобистов Є.В.,** д.е.н., професор, професор кафедри екології факультету природничих наук Національного університету "Києво-Могилянська Академія" / професор, Вища школа економіки та гуманітаристики (Бельско-Бяла, Польща)
- Слезак Міхал,** ректор, Вища школа економіки та гуманітаристики (Бельско-Бяла, Польща)

Рецензенти:

- Марова С.Ф.,** д. держ. упр., професор, професор кафедри екологічного менеджменту Донецького державного університету управління
- Орлова Н.С.,** д. держ. упр., професор, сертифікований тренер «Регіонального центру підвищення кваліфікації Київської області»
- Рогожин О.Г.,** д.е.н., с.н.с., головний науковий співробітник відділу природних ресурсів Інституту телекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України

Публічне управління для сталого розвитку: нові виклики та перспективи: П 78 [колективна монографія] / Заг. ред. Чечель А.О., Хлобистов Є.В., Шлезак Міхал. Маріуполь-Бельско-Бяла (Польща): Вища школа економіки та гуманітаристики, 2020. 369 с.

ISBN 978-83-63649-02-9 (електронне видання)

ISBN 978-617-7565-59-7 (друковане видання)

Монографія розкриває широке коло проблем, пов'язаних із забезпеченням сталого зростання економіки та усталених суспільних відносин в контексті публічного управління та вдосконалення самоврядування. Специфікою видання є поєднання теоретичних та практичних досліджень, досвіду реалізації публічного адміністрування, державно-приватного партнерства, в межах як загальнонаціонального виміру, так і локальних проектів. Зокрема, стосовно туристичної галузі, транспортної логістики, інноватики, впливу Covid-19 на різні аспекти сучасного суспільного життя в Україні та її сусідів. В межах авторських досліджень складається цілісна картина напрямів удосконалення публічного управління з урахуванням глобальних викликів, збільшення мережевого навантаження на всі сфери ділової активності, мобільності роботодавців та електронного урядування. Колектив авторів представляє Україну, Польщу та Білорусь, що відображає регіональні аспекти забезпечення сталого розвитку в реалізації методів та принципів публічного управління. Монографія розрахована на вчених, аспірантів та магістрантів, які досліджують вищезазначені проблеми з наукового напрямку «Публічне управління та адміністрування».

УДК 316/352

© Донецький державний університет управління, 2020

© Вища школа економіки та гуманітаристики, 2020

© ГО «Центр адаптивного лідерства та територіального розвитку», 2020

діяльністю органів місцевого самоврядування; перевищенні повноважень місцевих державних адміністрацій при використанні неформального впливу через фінансову (бюджетну) залежність органів самоврядування від місцевих адміністрацій. Усе це дає підстави для висновку, що сьогодні система державного управління потребує вдосконалення у сфері розмежування повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що призводить до того, що фактично немає чіткого механізму розподілу державних та самоврядних послуг і при цьому обидва владні центри є відповідальними перед мешканцями регіону і це примушує їх шукати певних форм і методів співпраці.

4.4. Стратегічний розвиток міста Маріуполя: виклики та перспективи ¹

Важливу роль в розробці стратегії будь-якого міста відіграють бачення його мешканців в майбутньому, в залежності від чого необхідним є формулювання відповідних пріоритетів розвитку територій. Наразі стрімких обертів набирає процес розвитку міста Маріуполь в межах реалізації стратегії «Маріуполь: стратегія розвитку-2021».

Стратегічне управління в рамках сьогоденних реформ та викликів є незмінним інструментом управління розвитком територій в умовах невизначеності та впливу внутрішніх факторів. Саме за рахунок стратегічного управління здійснюється формування стратегії, яка визначає бачення розвитку території в майбутньому і встановлює орієнтири щодо досягнення поставленої мети.

Розвиток міста забезпечується розробкою і реалізацією Стратегії розвитку міста, яку затверджує міська рада. Стратегія розвитку міста поєднує в собі інтереси територіальної громади з інтересами Донецької області та Української держави. Стратегія розвитку міста – це документально зафіксований проект перспективних напрямів, пріоритетів, цілей, завдань соціально-економічного та культурного розвитку міста, яка визначає можливий сценарій цього розвитку на

¹ Автори підрозділу: *Тарасенко Д.Л., Тарасенко О.Ю., Сухова К.К.,* Донецький державний університет управління, м. Маріуполь, Україна.

середньострокову (5 років) та довгострокову (20 років) перспективу, а також система комплексних заходів, які забезпечують досягнення головної мети та завдань міського розвитку на перспективу¹.

Головною метою Стратегії розвитку міста є підвищення добробуту та якості життя членів територіальної громади. Досягнення цієї мети забезпечується відповідно до міжнародних стандартів і напрямків сталого розвитку людських поселень: забезпеченням належного рівня екологічної безпеки; підвищенням зайнятості; покращенням економічної ситуації; підвищенням привабливості міста як сприятливого місця для життя, роботи та відпочинку; розвитком регіонального партнерства; зміцненням основ міської демократії².

Місто Маріуполь розташоване сьогодні на лінії зіткнення військового конфлікту на сході України в 20 кілометрах. В даних умовах перед органами місцевого самоврядування постають виклики щодо підготовки стратегії розвитку своєї громади з врахуванням наявних факторів впливу. Для підготовки та напрацювання вкрай важливого документу, який створює візію майбутнього для кожного мешканця м. Маріуполя, необхідно враховувати досвід країн, які пройшли шлях побудови програм розвитку територій в умовах воєнно-політичних конфліктів.

Найяскравіший приклад успішної держави, яка знаходиться і сьогодні у збройному конфлікті (різні фази), це держава Ізраїль. За даними Світового Банку³. ВВП на душу населення Ізраїлю у 2018 році склало 41 719 доларів США.

У 70-80 роки ХХ століття Ізраїль знаходився в такій же самій ситуації, як Україна (високий рівень інфляції, наявність державного боргу тощо) і завдяки підготовці нової програми розвитку, держава на сьогодні займає міцні позиції в рейтингах за якістю життя. На наш погляд, м. Маріуполь може запровадити позитивний досвід Ізраїлю у напрямках розвитку інтелектуального капіталу, тобто розбудови освіти і науки в місті, створення умов для малого бізнесу, розвитку

¹ Проект Статуту територіальної громади міста Маріуполя. URL: <https://mariupolrada.gov.ua/ru/page/statut-teritorialnoi-gromadi> (Дата звернення 02.04.2020)

² Там само.

³ The World Bank. GDP per capita (current US\$). URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD> (Accessed 03.04.2020)

інновацій з залученням кваліфікованих працівників серед внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) та залучення талановитої молоді.

Доцільним є використання стратегічних інструментів в процесі аналізу розвитку міста.

Найбільш розповсюдженим інструментом стратегічного аналізу є SWOT-аналіз, назва якого походить від перших літер англійських слів:

- S – Strengths – сильні сторони (фактори або ресурси міста, які можуть бути використані для формування конкурентних переваг);

- W – Weaknesses – слабкі сторони (проблеми міста, що заважають його розвитку);

- O – Opportunities – можливості (позитивні ендогенні та екзогенні чинники (наявні або найбільш імовірні), які можна використати для розвитку міста);

- T – Threats – загрози – негативні ендогенні та екзогенні чинники (наявні або найбільш імовірні), що перешкоджають розвитку міста¹ [9].

SWOT-аналіз дозволяє провести детальне дослідження зовнішнього й внутрішнього середовища громади. Таким чином, результатом проведеного SWOT-аналізу, мають стати дійові рішення. Отже, раціональним є проведення стратегічного аналізу для визначення сильних, слабких сторін, можливостей та загроз для розвитку міста.

Таким чином, на засадах проведеного SWOT-аналізу, в процесі здійснення якого було задіяно мешканців міста та студентів ДонДУУ, визначено сильні, слабкі сторони, можливості та загрози на шляху розвитку м. Маріуполя та сформовано матрицю SWOT-аналізу (табл. 1).

Інформаційною базою для здійснення SWOT-аналізу стали:

- інформація, використана під час визначення профілю міста Маріуполя;

- результати соціологічного дослідження цінностей та життєвих пріоритетів мешканців міста Маріуполь;

- результати соціологічного дослідження щодо виявлення сильних, слабких сторін, можливостей та загроз для розвитку міста серед

¹ Профіль громади, SWOT-аналіз, сценарний аналіз та аналіз конкурентних переваг міста Сум (уточнені та доповнені за результатами соціологічних досліджень та секторальних стратегічних сесій). 2019. С. 190.

мешканців м. Маріуполя та студентів Донецького державного університету управління.

Таблиця 1 – Матриця SWOT-аналізу м. Маріуполя

	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішнє середовище	Strengths (сильні сторони)	Weaknesses (слабкі сторони)
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Територіальне місцезнаходження біля моря 2. Сучасна інфраструктура (транспортна, паркова) 3. Велике місто 4. Наявність бюджету розвитку 5. Високий рівень якості надання адміністративних послуг 6. Якісний менеджмент міської ради 7. Вдосконалення системи управління житловим фондом на міському рівні шляхом створення ефективного власника житла - ОСББ (асоціацій), реалізація Програм підтримки ОСББ, «Затишний двір». 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність гуртожитків у переміщених університетів 2. Відсутність житла для молоді та ВПО 3. Відсутність авіасполучення та потягу «Інтерсіті» 4. Зростання дебіторської заборгованості споживачів за житлово-комунальні послуги, і як наслідок, відсутність обігових коштів. 5. Відсутність сучасної системи збору та переробки сміття. 6. Низький рівень якості питної води. 7. Наявність низькоякісних пунктів розливу алкогольних напоїв 8. Високий рівень захворюваності на онкологічні хвороби
Зовнішнє середовище	Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток ІТ кластеру 2. Науковий та освітній хаб 3. Наявний потенціал для розвитку туризму та відпочинку у місті 4. Впровадження сучасних розробок, досліджень, досвіду в сфері ЖКГ для підвищення якості надання послуг, проведення енергозберігаючих заходів. 5. Розвиток авіасполучення міста. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Територіальне місцезнаходження біля лінії зіткнення 20 км. 2. Екологічно небезпечні виробництва 3. Відтік кваліфікованих фахівців в інші міста та за кордон, трудова міграція. 4. Нестабільність економічної та політичної ситуації в країні; 5. Низький рівень залученості громади в процес управління містом

На основі проведеного аналізу щодо сильних сторін м. Маріуполя слід зазначити, що однією з головних переваг міста є територіальне місцезнаходження біля моря, що відкриває відповідні можливості. Можливості побудови сучасної набережної, розширення туристичного бізнесу, сфери обслуговування, як наслідок, підвищення рівня податкових надходжень до місцевого бюджету.

Також до сильних сторін віднесено сучасну інфраструктуру (транспортну, паркову).

Варто зазначити, що вулицями міста в 2016 році курсувало лише 30% комунального транспорту, 86% з них перебували в аварійному стані. Спільна робота муніципалітету, бізнесу та міжнародних партнерів дала свої результати. Зараз комунальне підприємство нараховує 218 одиниць транспорту: 100 автобусів, 49 тролейбусів, 69 трамваїв. На ньому зараз працюють 1400 співробітників. До кінця 2020 року їх кількість зросте до 1900¹ [6]. Аналіз муніципального транспорту станом на 2018 рік представлено в табл. 2.

Таблиця 2 – Аналіз муніципального транспорту станом на 2018 рік

Частка муніципального транспорту в загальному обсязі міського транспорту	Всього одиниць рухомого складу	Трамвай	Тролейбус	Автобус	Питома вага, %
одиниць	175	74	49	52	
Потребує капітального ремонту	38	8	16	14	22
Потребує поточного ремонту	47	15	22	10	27
Не потребує ремонту	90	51	11	28	51

Таким чином, можна побачити позитивні зміни протягом аналізованого періоду. Також стрімко розвивається паркова інфраструктура міста.

Велике місто. Маріуполь (укр. Маріуполь, грец. Μαριούπολις) - місто Донецької області на південному сході України, найбільше місто на березі Азовського моря в гирлі річок Кальміус і Кальчик. Центр Маріупольської агломерації. Чисельність наявного населення міста на 1 січня 2019 року становить 440 367 осіб². Площа міста становить 243,17 кв. км³.

Один з найважливіших центрів української металургії і машинобудування, великий морський порт. Маріуполь входить в десятку найбільших міст України, є найважливішим промисловим і великим

¹ Офіційний сайт Маріупольської міської ради. URL: <https://mariupolrada.gov.ua/ru> (Дата звернення 12.04.2020)

² Маріуполь. URL: <https://cutt.ly/Ofh7fNe> (Дата звернення 06.04.2020)

³ Інформація про місто Маріуполь. URL: <https://mariupolrada.gov.ua/ru/page/-informacija-pro-misto> (дата звернення 07.04.2020)

економічним центром країни. Район компактного проживання греків Приазов'я¹. Таким чином, місто Маріуполь за своєю площею та кількістю населення має великий потенціал для розвитку та перетворення цієї сильної сторони на відповідні можливості.

Наявність бюджету розвитку. Фактичні надходження до бюджету розвитку у 2018 році склали 735,5 тис. грн., в 2019 році - 1 919,6 тис. грн., тобто у 2019 році бюджет збільшився майже втричі (на основі опрацьованих форм звітності).

Високий рівень якості надання адміністративних послуг. В місті функціонують центри надання адміністративних послуг. Метою створення таких центрів, по-перше, є прагнення до поліпшення обслуговування населення, по-друге – це всебічний доступ до адміністративних послуг, які надаються структурними підрозділами виконавчих органів Маріупольської міської ради та територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, по-третє - це подолання корупційної складової².

Якісний менеджмент міської ради. Для розвитку міста залучені висококваліфіковані кадри, які мають досвід роботи на керівних посадах, що дає відповідні результати в процесі розвитку міста.

Вдосконалення системи управління житловим фондом на міському рівні шляхом створення ефективного власника житла – об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (далі – ОСББ) (асоціацій), реалізація Програм підтримки ОСББ, «Затишний двір». Станом на 2019 рік реалізовано 278 програм «Затишний двір», на 2020 рік планується реалізація ще 130 таких проєктів.

Бюджет участі – демократичний процес, який надає можливість кожному жителю брати участь в розподілі коштів місцевого бюджету через створення проєктів для покращення міста/ОТГ та/або голосування за них.

Будь-який житель міста/ОТГ може подати проєкт, пов'язаний з покращенням життя в місті/ОТГ, взяти участь у конкурсі, перемогти в

¹ Маріуполь. URL: <https://cutt.ly/Ofh7fNe> (Дата звернення 06.04.2020)

² Офіційний сайт Маріупольської міської ради. URL: <https://mariupolrada.gov.ua/ru> (Дата звернення 08.04.2020)

голосуванні і спостерігати за тим, як його проект реалізують в рамках бюджету року¹.

Використання платформи «Громадський проект» дозволяє громадянам брати участь в конкурсі, з можливістю подання заявки online і відслідковування його статусу на сайті.

В Маріуполі проводяться курси для голів ОСББ, що дає позитивні результати для забезпечення підтримки даного процесу.

Всі бажаючі голови об'єднань можуть отримати необхідні знання для проведення розрахунку та затвердження внесків на утримання будинку, і прибудинкової території, ведення господарської діяльності, здійснення фінансової звітності, а також ознайомиться з правовими, і організаційними основами діяльності².

До можливостей в процесі розвитку міста доцільно віднести наступні:

Розвиток ІТ-кластера.

Науковий та освітній хаб.

Наявний потенціал для розвитку туризму та відпочинку у місті.

Впровадження сучасних розробок, досліджень, досвіду в сфері ЖКГ для підвищення якості надання послуг, проведення енергозберігаючих заходів.

Розвиток авіасполучення міста.

Таким чином, підсумовуючи визначені в процесі дослідження можливості, необхідно зауважити, що реалізація зазначених напрямків сприятиме розвитку міста.

Негативний вплив на розвиток міста справляють слабкі сторони (зазначені вище в матриці SWOT-аналізу), такі як:

- Відсутність гуртожитків у переміщених університетів, що суттєво скорочує чисельність абітурієнтів з інших міст, селищ тощо.

- Відсутність житла для молоді та ВПО. Пільгові програми житла спонукали би молодь залишатися в місті та сприяли би залученню

¹ Платформа реалізації ідей для твого міста. Бюджет участі. URL: <https://mariupol-rb.org.ua/about> (Дата звернення 08.04.2020)

² Тарасенко Д.Л., Марчук С.О., Казанцев О.Ю. Особливості міської підтримки ОСББ в м. Маріуполь. Публічне управління для сталого розвитку: виклики та перспективи на національному та місцевому рівнях: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції. 7-8 травня 2019 р. Маріуполь (Україна) – Київ (Україна) – Бельско-Бяла (Польща). – Маріуполь-Київ: ПП Халіков Р.Р., 2019. С. 155.

нових молодих кадрів. Відсутність житла для ВПО також обмежує переміщення економічно активного населення до м. Маріуполь та висококваліфікованих кадрів з тимчасово непідконтрольних Україні територій.

- Відсутність авіасполучення та потягу «Інтерсіті» є слабкою стороною міста, що, безпосередньо пов'язано з проведенням військових дій, але залишається суттєвою проблемою.

- Зростання дебіторської заборгованості споживачів за житлово-комунальні послуги, що, в свою чергу, призводить до відсутності обігових коштів та скороченню темпів розбудови житлового фонду.

- Відсутність сучасної системи збору та переробки сміття. Ця проблема є гострою для багатьох міст та всієї держави в цілому. Локально реалізуються поодинокі проєкти, але зазначене питання є вкрай важливим для його популяризації та впровадження концепції збору та переробки сміття.

- Низький рівень якості питної води. Вживання питної води низької якості є серйозною загрозою для здоров'я мешканців міста. Тому сьогодні проблема якості питної води була й лишається вкрай актуальною та надзвичайно гострою.

- Також важливою проблемою міста є наявність низькоякісних пунктів розливу алкогольних напоїв, що потребує першочергового її вирішення.

- Високий рівень захворюваності на онкологічні хвороби, який пов'язаний з екологічними питаннями міста та рівнем надання медичних послуг.

Таким чином, доцільно виділити основні загрози на шляху розвитку міста.

Територіальне місцезнаходження біля лінії зіткнення ставить під загрозу безпеку мешканців міста, що безумовно є вкрай важливим питанням.

В м. Маріуполь розташовані екологічно небезпечні виробництва, що справляють негативний вплив на загальний стан оточуючого середовища та є одним з факторів відтоку населення. Тож, перед владою міста постають завдання щодо зниження *екологічної небезпеки*.

Відтік кваліфікованих фахівців в інші міста та за кордон, трудова міграція. Зазначена загроза є комплексною: у зв'язку з недостатнім рівнем життя частина населення прагне до виїзду за кордон; молодь, на яку робиться акцент влади щодо розвитку міста, бажає будувати своє життя в великих містах; ВПО, які є потенційно цікавими для розвитку міста, остаточно не вирішили питання щодо їх майбутнього місця проживання, на що впливає безліч факторів: від внутрішніх до зовнішніх тощо.

Нестабільність економічної та політичної ситуації в країні породжує складність у залученні інвестицій та функціонування в умовах невизначеності.

Важливим є питання низького рівня залученості громади в процес управління містом, яка в перспективі могла б надати позитивні тенденції щодо розвитку м. Маріуполь.

Представимо аналіз виконання показників Стратегії розвитку м. Маріуполя у 2017-2019 рр.

У рамках структури стратегічних цілей міста Маріуполя за напрямками діяльності визначено наступні стратегічні цілі¹:

- підвищення ефективності місцевої ради;
- підвищення економічної конкурентоспроможності;
- зростання якості життя.

В основу формування стратегічної цілі підвищення ефективності місцевої ради покладено розвиток нового муніципалітету та відкритість влади, що надає змогу досягнення нового якісного рівня виконання своїх функцій адміністрацією міста та низку заходів, спрямованих на збільшення рівня довіри жителів міста до посадових осіб міської адміністрації.

Так, основним завданням Департаменту адміністративних послуг Маріупольської міської ради у 2017 році стало надання якісних та доступних адміністративних послуг мешканцям міста Маріуполь через Центр надання адміністративних послуг.

До структури Департаменту окрім Центру входять: Лівобережний відділ реєстрації місця проживання фізичних осіб, Відділ

¹ Маріуполь: стратегія розвитку 2021. URL: <https://cutt.ly/Cfh7Pp3> (Дата звернення 11.04.2020)

реєстрації місця проживання фізичних осіб, Відділ фінансово-господарського забезпечення, а також віддалені робочі місця у ТРЦ «ПортСіті»¹ [6].

У 2019 році муніципалітетом було продовжено роботу, спрямовану на надання змоги мешканцям міста отримувати широкий спектр адміністративних послуг у якісно нових центрах.

Так, основною подією на цьому напрямку стало відкриття Центру надання адміністративних послуг – соціального офісу «Мультицентр» у Лівобережному районі міста (будівля колишнього кінотеатру «Союз»). Відкриття відбулося за участю Президента України – оскільки цей центр на даний час є найбільшим у країні.

Площа «Мультицентру» складає 4500 м². Отримувати адміністративні, соціальні та юридичні послуги зможуть понад 150 тисяч жителів Лівобережного району, включаючи проживаючих там переселенців.

В «Мультицентрі» передбачено надання послуг управлінням Пенсійного фонду, департаментом соціального захисту населення, комунальними підприємствами, сервісними центрами МВС, РАГС, касами банків, відділом прийому комунальних платежів².

У табл. 3 представлений аналіз виконання цільових показників згідно Стратегії розвитку м. Маріуполя «Стратегія – 2021» за стратегічною програмою «Новий муніципалітет» у 2017-2019 рр., з якого бачимо, що кількість видів адміністративних послуг, наданих жителям міста в період з 2017 року по 2019 рік зросла на 98 видів. Всі показники мають позитивну динаміку щодо виконання їх планових значень, окрім кількості муніципальних послуг, доступних в електронній формі (у 2019 році плановий показник було недовиконано на 1) – див. рис. 1.

¹ Офіційний сайт Маріупольської міської ради. URL: <https://mariupolrada.gov.ua/ru> (Дата звернення 11.04.2020)

² Там само.

Таблиця 3 – Аналіз виконання цільових показників за стратегічною програмою «Новий муніципалітет» у 2017-2019 рр.

Назва показника	План 2017 рік	Факт 2017 рік	Відхилення	План 2018 рік	Факт 2018 рік	Відхилення	План 2019 рік	Факт 2019 рік	Відхилення
Кількість видів адміністративних послуг, наданих жителям міста	190	190	-	230	242	+12	270	288	+18
Кількість муніципальних послуг, доступних в електронній формі	10	14	+4	18	24	+6	27	26	-1
Кількість прозорих офісів з надання послуг населенню, які функціонують на території міста	2	2	-	3	4	+1	4	4	-

Рис. 1. Динаміка виконання цільових показників за стратегічною програмою «Новий муніципалітет» у 2019 р.

Важливою стратегічною метою є підвищення економічної конкурентоспроможності. Основні напрямки, за якими у 2019 р. велася робота за Стратегічною програмою «Сильна економіка» - подальший розвиток малого та середнього бізнесу у місті, покращення інвестиційної привабливості Маріуполя, вдосконалення ефективності адміністрування місцевих податків та зборів.

За аналізований період створено умови і програми для розвитку діючого, нового малого і середнього бізнесу, а саме:

- затверджено Цільову програму підтримки та розвитку МСБ до 2022 р.;

- зареєстровано Центр підтримки та розвитку МСБ;

- розроблено проєкт місцевої Програми грантової підтримки для мікробізнесу;

- передбачено фінансування на участь міста в програмі «Український донецький куркуль» в 2019-2020 рр. - по 3 млн. € на рік (програма не працювала в 2019 р.);

- за підтримки GIZ Ukraine організовано 2 бізнес-тури до Європи (Німеччина, Словенія / Австрія) для підприємців;

- станом на кінець року фактично завершено підготовку запуску Маріупольського Центру підтримки та розвитку МСБ - вибрано приміщення для розміщення Центру, затверджено програму фінансування Центру, запущено конкурсний відбір на вибір Глави правління Центру;

- у вересні 2019 р сесією міської ради м. Маріуполя була затверджена Цільова Програма підтримки і розвитку мікро, малого і середнього бізнесу до 2022 року¹.

На рис. 2 представлено динаміку виконання цільових показників за стратегічною програмою «Сильна економіка» у 2017-2019 рр.

За програмою «Сильна економіка» спостерігалось стрімке зростання обсягів реалізованої продукції протягом 2017-2019 рр.

Що стосується підвищення якості життя, то цей напрям поступово реалізується та охоплює усі сфери життя мешканців міста Маріуполя. Відбувається оновлення міського транспорту, здійснюється ремонт доріг, оновлюється спецтехніка на комунальних під-

¹ Звіт з виконання показників стратегії 2021 URL: <https://mariupolrada.gov.ua/ru/page/strategija-rozvitku-2021> (Дата звернення 11.04.2020)

приємствах, провадиться реконструкція парків, скверів, реалізуються нові проекти для стимулювання розвитку сфери ІТ та багато соціальних проектів у галузях охорони здоров'я, освіти та соціального захисту.

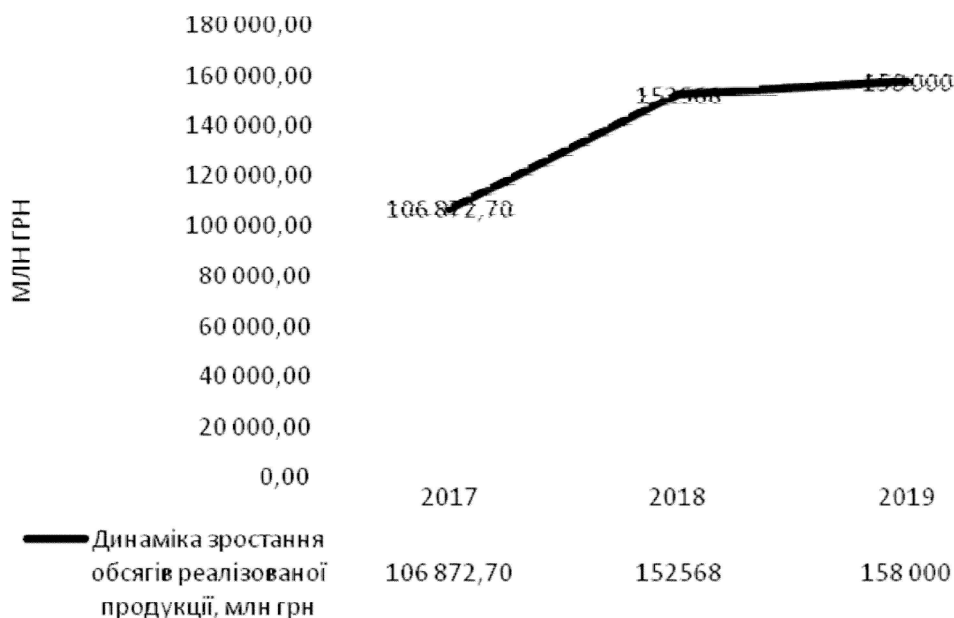

Рис. 2. Динаміка обсягів реалізованої продукції відповідно до програми «Сильна економіка» у 2017-2019 рр.

Отже, слід зазначити, що стратегічний розвиток міста має бути побудований з урахуванням слабких, сильних сторін та визначених можливостей та загроз, що дасть потужний поштовх реалізації стратегічних заходів в громаді. Таким чином, в комплексі стратегічні заходи щодо розвитку міста забезпечать збереження та приплив кваліфікованих кадрів в пріоритетних для міста галузях.

Таким чином, розвиток міст та територій значною мірою впливає на розвиток держави максимально враховуючи потреби суспільства. Місто Маріуполь динамічно розвивається протягом періоду реалізації стратегії, але перед владою міста стоїть ще багато викликів в мінливих умовах сьогодення.